

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măscărilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măscărilor Nr. 37.
Epistola nefracțate se refușă. — Articuli nepublicați nu se imprimă.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul în litere garmon — și timbru de 30 cr. pentru 50-care publicare.

Desbaterea cestiunii agrarie din Transilvania.

Budapesta 12 Iunie st. n. 1880.

Pe cât timp redacta dl Vulcan „Familia” sa aici, se mai informa și publicul român despre desbaterile dietale din rapoartele ce le da „Familia”; acum însă vîd că este posibil, ca o cestiune atât de gravă, ca cea ce se termină astăzi, să treacă prin dietă fără ca jurnalele române să cunoască din informațiuni românești măcar fisiognomia desbaterilor.

Tineri, stipendiști și nestipendiști, sînt ei destui pe aici, cari ar scrie câte vreo corespondență la jurnale; însă se vede că sînt prea ocupați cu învățătura, nu le ajunge timpul ca să asiste și la nisele bagatele de aceste; deci caută să mi iau eu nițel timp să ve descriu cele întemplate, căci jurnalistica maghiară a făcut și cu aceasta ca și cu cestiunea limbei, — o desbatere de trei zile a cuprinsu-o în câteva șire, ca lumea să nu vadă ce se petrece în Ungaria sub masca regulărei de posesiune?

Să nu ve închipuiți însă dle Redactor, că eu ve voi descrie toate detaliile, căci spre aceasta n'am timp, dar v'am procurat cu mult năcaz toate diarele dietei referitoare la această desbatere în edițiune litografată, și ve le trimit ca să ve folosiți de ele după plac.*)

Deputații maghiari din Transilvania pot merge mulțămii acasă, în-cât unii deputat i este permis a fi mulțămii cu o lege care eventual despoaie pe alegătorii sei de posesiunea cumperată sau eredită dela strămoși, ei însă în prima linie sînt nemeși,

*) Îți mulțămim, car pentruca publicul să fie deplin informat în o cestiune atât de momentasă pentru popor, noi vom publica desbaterea întreagă după aceste diare stenografice, și o începem chiar în nrul present. Red.

FOIȚA.

Din memoriile lui I. Heliade R. *) Georgiu-Lazar

Tot era degenerație și amortire în ceea ce se atinge de numele Român și patrie până se nu vie repozatul întru fericire Georgiu-Lazar în țeara noastră. Limba începuse a se corci și a se corumpe cu totul; prin biserice preoții și cântăreții erau plin de orgoliu dacă putea a face servițiul divin pe grece, cum se dicea pe atunci; și limba greacă se schimosia în limba lor nedeprișă cu accentul grec. De nu putea mai mult înca cântările se sforța a le parodia în grecesce. Spre aceasta fiindcă era în modă, era tipărite în adins, de speculație, nise Bucovaive în limba elenică cu litere ciriliane. Preoții dela mahalale cum și inusi cei de prin sate, ca să imite pe cei din cetrea capitale, ce se dicea tîrg, se întrecea îngăfăndu-se a cânta: *aghios ofteos*;

*) Memoriile sînt scrise și tipărite în „Binele public” de unde le imprimăm cu o ortografie proprie, dela care noi ne-am abătut. R. „T. R.”

fosti proprietari feudali, nu le pasă de alegători mai cu samă de Români precum nu le pasă nici alegătorilor de ei cîndu'i aleg. Își trag ei atunci socoteala, apoi sînt quit, până la alte alegeri se vor da toate uitărei, ear se vor înfrăți, se vor săruta și ear i vor alege pe alți trei ani, acum cu suflet mai linisicit, că nimic nu mai este de perdat, însă ce scii? un budget perdicat ear mai poate nasce în Transilvania vre o cestiune de viață pentru Maghiari pe contul Românilor, și negreșit o vor căpeta, căci 60—70 de voturi sigure sînt cestiune de viață pentru guvern.

Cestiunea agrară transilvană este de ani ventilată prin jurnalistici, nu este secret ca posesorii mari din Transilvania numai așa cugetă că se vor mai pute susține dacă și vor străforma tot sistemul economic, dacă se vor pune pre prăsierea vitelor. Spre aceasta însă au trebuință în prima linie de fenațele și pășunile ce le poșed foștii iobagi prin pădurile lor, apoi de comasarea posesiunii resfrate, ca astfel să pună mîna pe partea cea mai bună a otarului, și în fine, fiindcă toate aceste nu se pot face fără bani, ear ei peste tot sînt cam serăcunți, ba față cu posesorii mari din Ungaria chiar calici, trebuia o lege care săi scutească de purtarea speselor regulărei impusă prin legile de până aci.

Toate aceste li s'au promis, și aveau șansele cele mai sigure, căci în fruntea lor era ministrul Kemény și Tisza László, fratele ministrului președinte și președintele reuniunii economice maghiare transilvane, care a pus în mișcare toate petritele pentru asemenea lege.

Guvernul pentru a satisface acestor dorințe a încredințat cu compunerea unui proiect de lege pe un transilvănean, pe judele dela curtea supremă Em. Szentgyörgyi ca expert.

Sciind prea bine deputații maghiari din Transilvania că între im-

acion *estin ôs aliftoș etc.* Părinții se bucurau când auăiau pe fiii lor, că au ajuns a dice *pisteevo și pater emôn* și a spune pe carte (*canonarchisi*) în grecesce

Câtă durere ar fi putut fi pentru un om simțitor și cu adevărat religios de va fi fost pe atunci să vadă limba și religia atât de degradată. Căci de era câte un cântăreț ce ar fi cântat românesc, acela cânta în stînga, salariul lui era foarte modest unde pe discul cântărețului grec se vedea adesea la zile mari rublele de aur beslici și iusluci, pe al Românului abia se vedea câteva parale. Câtă degenerație era, dic, și în religie și naționalitate, când Românul ajunsese a se glorifica întru a dispreța până acolo religia, nevoind a mai înțelege preceptele ei astupânduși auțul la vocea ei salutară, și făcînd intradins ale vorbi și a le cânta într-o limbă, ce nu era a părinților sei și pe care nici nu o înțelegea. Atunci în adevăr, mai ca și acum, s'ar fi putut aplica Românilor ceea ce psalmistul dice despre idoli; „urechi au și nu aud, ochi au și nu vîd”.

pregiurări normale nu se pot realiza dorințele lor, s'au folosit de perplexitatea, în care devenise guvernul la începutul anului acestuia, cînd în urma numeroaselor scandale descoperite de opozițiune pornise procesul de descompunere în partida guvernamentală, i-a dat să priceapă, că ei numai sub acea condițiune vor remăne în partid și vor vota budgetul, dacă promisul proiect de lege il va presenta în cameră încă înainte de buget, și dacă va promite că în sesiunea presentă va deveni lege.

Ca pășirea lor să se fi și mai impunătoare s'au unit cu toții, căci în astă privință și cei din opozițiune sînt una cu guvernamentalii, și au mers pe capul ministrului președinte pretinșînd categoric presentarea proiectului.

Sub aceasta presiune, guvernul la 1 Martie a. c. a presentat proiectul cunoscut, scurt, numai de 13 §§. însă de ajuns pentru despoierea țaranului în favoarea boierilor, făcut chiar după chipul și asemenarea lor.

Transpunîndu-se acest proiect la comisiunea juridică aceasta nu l'a putut lua de basă la pertractare pentru nu meroasele sale mîncăți, ci și-a încredințat referintele, care din deferență cătră Ardeleni în astă cauză a fost deputatul Clujului Bokross Elek, ca să compună altul mai detaiat.

Nu mai decăt apoi s'a pertractat în conferența deputaților din Transilvania.

Aci, maioritatea deputaților l'a primit și l'ar fi primit de era ori căt de absurd, însă Bokross a declarat categoric, că comisiunea juridică voiesce un proiect mai detaiat, unde se nu se lase prea mare latitudine ministrului, și că el ori ce vor otări deputații ardeleni, va face ca referent al comisiunei pe bazele proiectului altul mai detaiat, și așa deputații ardeleni n'au avut ce face decăt să se supună.

Unul a fost între dênșii chiar atât

de naiv, încat a mărturisit, că aceasta nu este intr'atata cestiune de regulare a referințelor urbariale transilvane, ci cu preferință cestiune politică, pentru Maghiarii din Transilvania; ear Tisza László setos de a vedă odată lege din proiect, vîdînd că n'are ce face, a accentuat că aci nu este vorbă de aceea ca să fie căt se poate de bine regulată această cestiune, ci mai mult de aceea, ca căt mai degrabă să fie adusă legea, căci a ddesori „mai bunul este mai mare inimic bunului decăt rîul.”

Va se dică, ori cum numai să se facă de grabă, și anume pînăcînd e fratele meu ministru președinte să se facă treaba, căci nu scii ce aduce ziua și noaptea, apoi venind altul la putere nu sîntem așa siguri de reușire.

Bokross s'a apucat de lucru, proiectul lui însă dovedese, că comisiunea juridică din un punct de vedere, ear el din alt punct de vedere au perhorecat mîna liberă a ministrului. El s'a temut mai mult de aceea, că pe calea instrucțiunilor ministrul va mai înlesni soarta inșilor, pînă cînd comisiunea juridică se vede a fi avut intențiunea a mai ușura soarta țaranului.

Intr'aceste a intervenit memorandumul juristilor români, care a cădut ca un duș rece pe capul ardelenilor și a fost binevenit membrilor ungueresci a comisiunei juridice.

Proiectul lui Bokross s'a desbătut de nou în conferența deputaților transilvăneni și s'a primit. Acela numai la vedere a conștinut ici colea câte o ameliorare, în faptă însă a mai deteriorat unele dispozițiuni vage a proiectului original.

Sub decursul desbaterii bugetului, deputații ardeleni prin organul lui Lukács Béla (din opozițiune) au făcut o propunere colectivă, prin care cereau, ca dieta să indrume pe comisiunea juridică să pertracteze fără întârziare proiectul din cestiune și să i

dacă scia două trei grecesci, nu mai vrea să treacă de Român; dicea că este Grec. *) Numele de tată și mămă era nume proaste și se auăiau numai în casele moșicilor. *) Se dicea bābacă și Nineacă și prin unele case a fēndake. Prin casele boierilor nu cu-

boierul. Până astăzi a rēmas anecdota a ceea între nobilii ungari, ce o spun cu mare mirare.

*) Astel era unul sārdarul Manolache fiu de popă român ce se mânia foc, cînd i dicea cineva, că i scie originea de Român. Astel fratele d lui I. Lăceanu ce era gramatic la Polizake, și își abandonase numele de Lăceanu, numindu-se Papadopol.

Astel clucerul Kyriac și Athanasios Christopholos. Astel unchiul meu fratele mamei rēmas de atunci din scoală cu numele de Danielopolu; astel în fine mie mi se schimbă numele de familie din Rădulescu în Heliade. Cei ce nu sciau grecesce ca să seamene cu boierii cei mari, vorbiau românesc stricat pe grece, după cum vorbesea mai până astăzi familia Ghiculesilor; una dhouē (dōē) fiōti, sase, dhāfi pāreera etc. Cei ce abusul lui u mut pe atunci ar fi fost foarte volosi.

*) Această vorbă s'a introdus prin campaniele rusesci ce prin casele boierilor mari se dicea mozić.

Tot era degenerație și amortire. Eșind din biserică, unde junii se duceau mai mult să vadă frumușale, căci baturi și teatre nu erau, și unde femeile se duceau să și arete la vedere vestimintele și sculele, și sprăncenele imbinete la fafanioarele dela curte, vedea'i pe jeluitor a cănta și și faci și să și dea jalba (petiția) la guvern în limba grecescă, și a se ruga la redactorul ei a o face ceva mai elinică. Cine era boier fi era rușina a spune, că e Român *) cel cu părinți necunoscuți,

*) Este și un anecdot: *Ti sīou?* (ce esci?) — *Pwīatōs* (grec, așa se diceau grecii pe atunci, Romei) — *Îōs ôs lēvōvā;* (cum te chiamă?) — *Pādōzās* (Radu); — *Λωδ πο;* (De unde esci?) — *Λωδ το φελινάρ;* (Dela Felinar, — nu scia a dice Phanar). Pe un boieriu Român dela Craiova mai în armă în emigrația sa, la 1821, la Sibiu, îl întrebă odată un magnat ungar: ce esti domnia ta? — Boier rēspunse el. — Sciu dice întrebătorul; însă de ce nație, Grec esti? — Nu rēspunse boierul — Apoi dar esti Român, dacă esti de dincolo. — Ba m'a feri săntul, dice seuturându-se Olteanul; nu sînt Român, sînt boieriu. — de ce nație? adause magnatul ungar. — De ce nație? ce e nație? — De ce neam? — adause întrebătorul. — De neam boieresc, rēspunse

substeamnă. Ministrul de justiție a răspuns numai decât că se va satisface dorinței lor.

După feriile Pascilor ministrul președinte Tisza a luat în programa sesiunii prezente și această cauză ca una ce „la toată întâmplarea” are să se termine până la încheierea sesiunii indicate pe prima jumătate a lunii lui Iunie, — deci ea și nesuit ca aceasta să fie posibil.

Comisiunea juridică s'a apucat de lucru. De basă a luat proiectul lui Bokross, la care a aderat și ministrul, în combinațiune cu memorandumul juristilor români. În 23 de ședințe abia l'a terminat.

Președintele Horvath Lajos, Teleszky, Chorin și Dr. Emmer împărtășind temerile din memorandum s'au luptat necontenit cu referentul Bokross, cu expertul Szentgyörgyi și în parte cu ministrul, apoi cu numeroșii informatori transilvani, până ce au scos la cale proiectul prezentat camerei la 1 Iunie cu 3 voturi separate în favoarea poporului.

Uitasem a spune, că la prima conferență a deputaților ardeleni, Sasii s'au purtat cam passivi, unul însă deosebit dăruș s'a declarat cătră un Român, că să nu l'ucige Maghiarii pe deșii atât de proști ca numai de dragul lor să susțină proiectul favoritorului numai lor până când interesele Sasilor le desconsideră.

An lucrat ei apoi cum au știut, și în proiectul cel nou s'a susțeput §. 37. care dispune, ca proporționarea să nu se estindă asupra teritoriului fundului regii și a comunelor Teaca și Bateș. Atâta au dorit ei și este de ajuns pentru interesele lor naționali-bisericesci.

Proiectul comisiunii juridice stă din 40 §§. și cu motivare cu tot este un volum de 14 coale tipărite cu garmond.

Prezentat cum ăseia la 1 Iunie s'a dispus tipărirea și distribuția lui între deputați și punerea la ordinea zilei pe 5 Iunie.

S'a tipărit abia până la 3 când apoi s'a distribuit între deputați. Acestia dară au avut timp de studiat o cestiune atât de delicată și gravă o întreagă minus timpul dela 10—2 ore cât a ținut ședința dietală de Vineri, și tot în acest timp a trebuit să se pertracteze în în cluburi. Mai în căldura tropică ce domnesce aici preste tot și în gradul suprem în camera cu acoperământ de sticlă, de unde abia așteaptă să scape oricare condamnat a asista la pertractările dietale.

În clubul partidei guvernamentale au fost de față, alară de 4—5, numai deputați transilvani, dintre cari

teza a ăice Tatăl nostru că ar fi fost o profanație să facă pe Dumneșu, *jiuom*: Dumneșu era și el băbăcă.

Aceasta și mai rea decât aceasta era starea Românului *) în aceea ce se atinge de inima și sufletul lui și de naționalitatea lui când ajunse între noi Georgiu Lazar. Tot era degenerație și amorfizare: gerul moral cel mai horibil.

Georgiu Lazar s'a născut în Transilvania, în satul Avrig, de lângă Sibiu, de pe moșia lui Bruckental. Luat de mic în casa acestui magnat luă o educație omenoasă prin ajutorul acestui bărbat ce a știut în multe ramure face un nobil us al averilor sale.

Mai târziu prin ajutorul patronului său, fu trimis la Viena, și acolo cu mare spor își termină mai multe cursuri în universitate. Mai două-ăcei de ani stete acolo și cultivă științele

*) Vezi călătoriile lui Constantin din Golești; și o notă ce am comunicat-o d-lui Russo și a publicat-o în scrierea sa România și Turcia.

unul a avut cutezanța a imputa lui Teleszky, care apăsă votul separat, că vorbește despre ce nu știe, ceea ce respectivul a respins cu indignațiune, ear la aceasta a răspuns alt deputat transilvan pe lăsa, că „pe Teleszky trebuie să l'fi cumpărat Românii”.

Firește că aceasta conferență a primit proiectul în mod mai deteriorat, introducând și „enclavele” pe cari comisiunea juridică le scosese din proiectul lui Bokross.

Sub aceste auspicii, și sub influența dorului general de a încheia ședințele și a scăpa de Bpesta s'a început dezbateră proiectului în ziua următoare. (Va urma).

Revista politică.

Sibiu, în 2 Iunie.

Dobritinum locutum est. Cum a fost, cum n'a fost în Dobrița a avut să se aleagă un deputat. S'a și ales. Dar credinciosul de oarecând a lui Tisza Kálmán, n'a ales nici măcar un partizan de al acestuia, nici pre unul din opozițiunea mai moderată, ci a ales pe Corneliu Mudrony, care din opozițiunea întrunită a trecut în castrale kosuthiane. Eată cu o caracteristică a timpului mai mult. ăiceam și noi nu de mult, că în Ungaria și rurile opozițiunii din stânga extremă se sporesc. Alegerea din cestiune ar fi o nouă dovadă despre sporierea stăngei extreme. Este ea oare tot odată o sporie a puterii guvernului actual? Această ne-ar pute-o spune „Ellenör” și conșoși.

Maiestatea Sa s'a întors din călătoria din Boemia și după o telegramă dela Viena a ajuns alaltăeri la 9 ore 56 min. la Viena, unde fu întâmpinat de un public număr cu entusiasm. Întempinarea oficială a fost deprecată.

Despre diferența între România și Bulgaria și consecuențe am atins ceva și în rândul trecut după „Timpul” din Bucuresci. Vine acum „Pol. Corr.” dela Viena și într'o corespondență mai lungă dela Bucuresci vorbește despre două puncte negre, care turbură raporturile dintre cele două țări. Bulgaria se vede că caută ceartă cu lumina. Ea voiesce pe lângă alte să supună pe sudiiții români, cari trăiesc în Bulgaria, jurisdicțiunii bulgare. După „P. Corr.” și diferența aceasta va fi delatată, și după ce principele Alecsandru va fi sosit la Sofia agentul diplomatic al României, dl Stourza, încă se va duce la postul său; însă nu va trece mult și Bulgarii vor găsi alte pretecuri de ceartă.

Aceșii corespondență scrie, că scirea despre concentrațiunea de trupe

a fost bine primită de Români, cu toate că concentrațiunea în două castrale (la Ploiesci și Călărași) va fi numai de 16,000 recruiți. Guvernul român voiesce adevă ca sporierea armatei, votată de corpurile legislative, să o realizeze cât mai îngrabă și așa cele 18 regimente nouă de infanterie și 12 reg. de cavalerie să nu figureze numai pe hârtie. În septemăna trecută au și sosit 70,000 din 135,000 puci Henri-Martini tocmită pentru armată.

În Dobrogea, spune tot „Pol. Corr.”, se vor forma din populațiunea turcească, la cererea ei proprie, 8 regimente de spahii, după modelul celor franceze, cu destinațiune specială de a păzi marginile. Trupele aceste vor fi comandate de ofițieri români. Turcii pot deveni subofițieri peacă va permite perfecționarea lor. Formațiunea acestor trupe va costa mult României. Inse ea așteaptă mult dela dăneșle, având în vedere calitatea Turcului pentru militarism și împregiurarea, că Turcii sânt foarte prevenitori României pentru tratamentul cel amical și uman, de care se bucură sub guvernul românesc.

Cestiunea agrară în dieta Ungariei.

Ședința dela 5 Iunie nou.

Înainte de a trece camera la ordinea zilei deputatul

P. Cosma ia cuvântul pentru a face o propunere de amănare: Onorată Casă! Mi iau libertatea a face o propunere cu privire la proiectul de lege despre regularea referințelor de proprietate din Transilvania.

Când s'a pus acest proiect de lege la ordinea zilei pe ați, on. casă probabil nu s'a gândit, că acela e atât de voluminos precum se vede acum. Acest proiect de lege nu cuprinde așa ăicând mai nimic din aceea ce a subternut guvernul. El cuprinde dispozițiuni cu totul nouă, care nu sânt identice nici cu prașa observată până acum în Transilvania nici cu cea din Ungaria nici cu dispozițiunile ce sânt în vigoare în lumea întreagă în această privință.

Eu vă mărturisesc, că cetindul după studiere ai a singură ăi, — căci numai alaltăeri ai s'a distribuit — nu pot vota cu conșcință curată nimic din acest proiect; n'am fost în stare să pătund în simburile lui așa precum se cere dela un corp legiuitoriu, când aduce o lege într'o afacere atât de însemnată. Voind deci a procedee conșcințios în datoriția mea, eu între asemenea împregiurări nu-mi voiu pute da votul cu lincisire.

După părerea mea nu există o cestiune atât de gravă cum e cestiunea agrară. Un cuvânt greșit, un șir greșit în această cestiune o în stare să provoace cea mai mare nelinișce în acea parte a țerei, la care se referesce.

Eu, on. Casă, așa cred, că afacerea numai ar căștiga, dacă s'ar da opiniuni publice și celor interesați ocaziune pentru a se ocupa cu acest proiect, a l' studia cel puțin pentru ca să putem face după aceea o lege perfectă dintr'ensul. Cred că nu se va nasce nici o nenorocire dintr'aceea, că vom amăna această cauză până la toamnă, căci până a-tunci există un *modus vivendi* pentru acei ce cer regulări urbariale, un mod, după care am pures în faptă și până acum. Ear dacă în mai multe locuri — cum s'a ăis în această cameră — s'au suspendat pertractările în această privință — voind însăși partidele amănarea, — faptul, că aceste pertractări rămân mai mult cu vre-o câteva luni în suspens, nu alterează lucrul într' nimic. Mai mare rău am face, dacă precipitându-ne într'o cauză atât de ponderoasă am aduce o lege rea.

Eu, onor. Casă, nu află nici de demnitatea Casei, ca în o cestiune atât de gravă să aducem o lege definitivă deja după un studiu de una ăi. Deci fac propunerea ca acest proiect de lege să se ia dela ordinea zilei și să se substeamnă la toamnă, până a-tunci i se dă fie-cărui ocaziune a l' studia dacă voiesce.

E. Bokros: On. Casă! Nu pot pricepe acea afirmațiune a d-lui preopinant, că adevăc proiectul de lege în cestiune ar cuprinde în sine principiul nouă, lucruri necunoscute. Mi iau libertatea a atrage atențiunea casei, că deja în art. de lege LIII 1871, așa dară deja cu 9 ani mai înainte, legislațiua a făcut o promisiune solemnă, că va crea o lege specială pentru procedura la regularea proprietății din Transilvania.

Sânt deja 9 ani decând opiniunea publică se ocupă în detaiu cu această cestiune; nu există în proiectul de față nici măcar un paragraf, care se nu fi fost foarte adese ori obiect de critică pentru opiniunea publică. Priet urmare în cazul de față nu poate fi nici vorbă de surprindere, de dispozițiuni nouă, pentru a căror apărare nu am fi avut timp de ajuns. Deci amănarea nu o motivați, ci față cu pretensiunile factice e motivată toguna urgența cea mai mare. Dela substernerea proiectului de lege în luna lui Martie, a încetat în Transilvania deodată ori ce afacere de regulare a proprietății. (Așa este! așa este!), a încetat însă din cauze naturale, pentru că proiectul guvernului a promis o schimbare esențială în sistema de până acum cu privire la suportarea speselor, care e cea mai însemnată parte în regulările de proprietate. Pentru această modificare cu privire la suportarea speselor ori cine așteaptă ca această lege să se aducă cât mai curând, ca această cestiune să se decidă într'ua mod sau într'altul. E foarte întefioare trebuința, ear amănarea nu s'ar mărgini numai la patru luni ci la un an întreg, pentru că, după cum șcim, lucrările de regulare a proprietății afară în fața locului se pot face numai vara. Perderea unui an și sistarea totală a afacerilor de regulare în acest interval ar fi o eroare neiertată, pentru care nu

matematice fizice și filosofice. Se dete mai la urmă cu dinadinsul la învățătura teologiei, fiind îndemnat de patronii sei a se pune între candidații de episcop al Ardealului de credința greacă neunită.

La numirea episcopului, fiind ales Prea sfinția sa actualul episcop părintele B. Moga *) Lazar fu chirotonit și numit arhidiacon al episcopiei și aședat ca învățătoriu junilor ce se preparau pentru profeție, seminare române nefind pe atunci întemplantându-se oare cari neînțelegeri, produse din precedenta rivalitate la episcopat, între episcopul Moga și între repositul Lazar, acesta după ce fu maltractat într'o grădină publică prin nescăe asasini mascați, **) trecu în Bra-

*) Trăia încă la anul 1839 când s'a scris această biografie.

**) Amenuntul acesta nu s'a pus în prima ediție de il cunoașcem. Trăia pe atunci repositul Moga. Era Român, nu era venetic și satrap ca Șaguna (Heliade era necăjit pe Șaguna — și nici nu l' cunoșcea Red. „T. R.”); însă, ce să l' faci; era tot din școala Theocapillor.

șov, de unde apoi ca profesor al fililor repositae Logophetesi Bărcănesci, Scarlat și Dumitru, trecu cu această cocoană în țeara românească la noi.

Acți mai mult de un exercițiu profesia de inginer. Printr'aceasta se făc cunoscut repositul Banului C. Bălăceanul, atunci Logofăt de țeara de sus.

Acest boier, fără erudiție helenică, căci ar fi fost și el stricat ca ceilalți, *) avea o judecată sănătoasă; era un tip de vechiul și adevăratul boierism al țerei; începuse servițiul dela scriitori și zapci și și repositul Grigoriu Bălăceanul. Vorbirile cele dese ale lui Lazar asupra naționalității române aflare un echo în inima repositului Bălăceanul, care deveni protectorul acestuia și ideilor lui. Bălăceanul făcea adesea opoziție lui Caragia, și acesta, ca să l' mai economisească, cum se ăicea, îl numise pe atunci dimpreună cu Georgiu Goleșcu

*) Din cei erudiți numai Văcăresci și Bălăni conserva Românismul și avă onoarea de a se numi Români.

gimerele Bălăceanului, Efor al școalelor (grecesi pe atunci). Lazar însuși boierului român incredințarea că se pot învăța științele în limba patriei. Eforia făcu o anaforă cătră Domnu, cerând a stabili o școală românească în Sântul Sava spre învățătura științelor în limba națională. Vorbele: științe în limba națională, se părură Domnitorului grec cu totul stranie și hazardoase. Cu toate acestea pentru curiositate, ordonă spre a se aduna Divan și a se chibzui dacă limba română este capabilă de a cultiva și desvolta științele. În Divan a fost chemat și protodidascalul Veniamin, primul profesor sau director al școalei domnesce dela Șagureanul. Acesta era profesor de filosofie și matematică în limba greacă **) dimpreună fu chemat și Georgiu Lazar mai mult ca o curiositate de original.

(Va urma).

*) Acesta fu mai în urmă în timpul luptei de independență a Helladei, membru al senatului diu Athena.

cutez a lua responsabilitatea asupra mea, deci rog pe onor. casă să nu primească propunerea de amănare ci să înceapă discuțiunea conform ordinii de zi. (Aprobări vii).

(Va urma).

Din Bucovina.

Sirmanul țeară Bucovină! grele ți le ai petrecut, dar mai grele vin preste tine, și îți amenință o nimicire atât de popor cât și de nume românesc. O lumină s'a arătat pe posomoritul orizont al Bucovinei, o lumină, care cu luciarea ei inspiră încă odată pe Românul cel cu simțul strămoșesc. Dar' vai ce vęd! Mulți nuori negri vin din depărtare și 'și iau calea spre lumină la început încet, dar apoi tot mai tare ei înaintează, și întunecă tot în cale, dar în urmă vai ce groază, Dar stați voi lifte. Eată vântul se ridică și cu a lui strașnică putere, cu care n'are milă de cel ce'i stă în protivă, alungă nourii cei atât de îngrozitori, și nu le dă lor pace până în răsunarea sa, nu 'i-a buclăit să nu rămână nici urmă de deșii

Nu sciei tu mēi vecine
Ce'i Românul în turbare
Corbii vor mânca din tine
Mēi țătare, mēi țătare.

Astfel de lucruri se întâmplă pe aici :

În țeara mândr' a fașilor
În vechiul ei pământ
Ce are în sine oasele
Lui Ștefan erou sânt.

Nu mai ce fu ales Metropolitul cel nou, în care are sirmanul Roman atăta speranță, și eată și comploturi. Vei întreba iubite cetitor și cetitoare, fraților Români ce fel? Comploturi mărșave cu care vreau să nimicesc nu numai pe un om ci și pe o națiune.

Căci ajungend Preasăntul Archiepiscop și Metropolit pe tron se scoală și neamicii din toate părțile. Începutul îl făcu Metropolitul din Liov Sembratovici, care măcar că a fost poftit din toate părțile a amena venirea sa la Bucovina, care, cum dice el, a decis-o și nu o strămută, sosi aici la Cernăuți tocmai pe timpul instalării Metropolitului nostru. El veni să facă o demonstrație și se'i strice simpatia cea mare ce are în public. Dar degeaba, că n'a reușit cu nimic, ci din contră a întârțat pre toți contra sa însuși. Apoi merse din sat în sat și în locuri, unde încă n'a cutezat nimeni, a clătina rădăcina creștinului greco-oriental. Așa merse el și la Suceava, sântul oraș, care conține osămintele Sântului nostru Ioan cel nou.

Și acolo unde este numai o mână de uniști, a avut el obrăsnicia a merge, și au desființit, pentru Români, prin pașul său acest oraș, unde încă nu este atacat simțul român. Dar vai și de preoțimea noastră, în loc să oprească poporenii de a participa la primirea acestuia, care a venit ca un inimic în țeară, ei caută în tăcere ba chiar cei de națiunea rusească, măcar că sânt de religione de tot contră, îi es cu bucurie înainte. Așa fu țeranul nostru, fiind el purtat de mână străină, necesitat a'i eși cu pompă înainte, în tot locul unde sosi, cu puține abateri, unde încă este simț național. Dar mulțămia domnului s'a mântuit țeara de boală.

Judecați deci iubii cetitori, de este cu cale, ca un cap încoronat să umble prin locuri unde află numai poate 10 poporeni de ai săi, fără ca să aibă un scop mai înalt. Eu aș fi de părere, că cei mai mici vin la cel mai mare dacă vrea să'l vadă și se'i arete supunerea lor nu însă din contră. Așa dară dacă a venit el la Cernăuți, unde sânt cei mai mulți poporeni de ai săi, să fi venit încoace toți poporenii de pe la sate, nu însă așa cum s'a întâmplat.

Această întâmplare necuviincioasă,

sub haine sante, se petrecu la început și dădu impuls la alte.

Așa anunță gazeta Cernăuților un articol de tot nedovedit, ba chiar, dacă îmi ertăți se spun adevărul, „o minciună“ atât de bătătoare la ochi, că au produs la cetitorii de altă națiune, numai risite — redactorului, ear la poporeni, mai ales la Români, de Ruși n'ue vorbă, aceia mai iute țin cu Sembratovici, o întărțare cumplită asupra inamicilor. În acest articol, în descrieri mai deamărute nu vreau să mē las, fiind el prea neînsemnat spre aceasta, aduce el pe Preasăntul în oareși care atingere cu un vrăgitor, căci redactorul crede încă în tranșii parcă ar fi în seculii mediali.

O, gazeta a Cernăuților! bucură de existența ta și urmează prescrierile din alte gazete cum ai făcut până acum, nu începe însă a produce ceva singură căci veți că te blamezi.

Nereușind ei, adevă inimicii, cine sânt aceia, urma va alege, cu nimic prin aceste două fapte atât de mărșave, se apucă de alta de tot îngrozitoare, și se folosesc de un cerșitor. Sosind Metropolitul la catedrală Duminecă în 23/11 Maiu a. c. și îmbrăcând mantia vrea să intre în biserică, când se apropie un cerșitoriu bătrân de densul. Acesta scuipe înaintea Preasăntului Sale și'i spuse cuvinte de tot insultătoare, cari însă nu pot să fie dela densul însuși, ci sânt de sigur învătate dela altul. Ba chiar îi amenință și se apropie tot mai tare când se treși apucat de doi polițiani. De geaba se smânci și căuta să fugă, organele securității erau mai tari. Acum cerșitorii e închis și tot poporul asteaptă cu nerăbdare de a auzi vorbele acestuia înaintea judelei, care de sigur va aduce tot la lumină și va descoperi pre smomitorii sei.

Eată ce se petrece în țeara noastră, care poate atât de mult lucră spre binele țării, nu este un minut sigur de viață și onoare sa. Cu felii și felii de lucruri caută a'i strica și prin densul și poporul seu.

Români încep acum a cunoaște toate intrigile prin cari ei se ațică cu atât mai mult cu cât crește obrăsnicia inamicilor. H.

La „Activitatea asociațiunei transilvane pe terenul practic“.

Brașov în Maiu 1880.

(Inchieriere).

Dar să vedem acum ce capital s'ar recere pentru propagarea respective introducerea acestui ram de industrie de casă tocmai în câmpia transilvană, unde materialul în cantitate enormă ce se prăpădesce în fum (d. e. Band, Grebeniș, St. Petru, Taga, Bald, Sovat s. a.) — După calcul cât de larg ar recere aceea propagare tocmai jumătate dela aceea, ce sprează asociațiunea pentru un tehnic. Această ne costă în 3 ani de studiu 1200 fl. ear cu 600 fl. am pute trâmte 10 tineri pe câte un an în acele comune unde industria din cestiu e în floare.

Diferitele împletituri de paie — pălării, covoare etc. etc. numai le amintesc și atrăgând atențiunea celor chiamiți la giustarea, că în preparandia de stat din Sz. Cristur stă în legătură un atelier practic pentru această industrie de casă, îmi permit a susține, că cu o sumă bagatelă ar pute scăpa pe poporul nostru din câmpie de necesitatea de a vinde un car de paie tocmai cu atăta, cu cât 'și cumpără 2 pălării de paie din tērg.

Spună acum „Non posumus-ii“ noștri cu ce vom promova mai mult „cultura poporului român“, cu aceea că i vom recere un tehnic sau chiar advocat ori ce aceea, că prelângă spele jumătate dela un singur tehnic vom da pâne și viață la 10 comune,

cari pe baza legei agrarie votate poate focmai în momentul acesta ca mâne vor fi despoiate și de puținul cel mai au?

Dar să trecem la ținuturile de munte din patria noastră, unde poporul nostru s'a susținut până acum din păscutul vitelor, tăiatul și vecturatul lemnelor de foc. Sē constatăm mai întâiu, că dacă vecșările cu trecerea lănei și peilor preste frontieră n'a fost în stare de a seca cu totul isvorul de venit, ce'l aveau mărginenii noștri din prăsierea vitelor, apoi noua lege agrarie sugrumă cu totul acest ram economic. Dar pe cât procesele de comasare și segregare n'au putut seca până acum isvorul din lemnele de foc și cărbuni va face restul tot aceea lege a înțeleptilor patriei noastre: și dacă până acum locuitorii din munții apuseni se nutriau primăvara cu muguri de brad, pe viitoriu nu li se va mai concede nice deași săpa rădăcini. Cel' asteaptă pe aici pe sirmanul popor român, care susține de 20 de ani asociațiunea pentru cultura sa? Formală și totală îndobitocire din lipsa de cultură!

Și totuși ce bagatel, ce jucărie ar fi de a'i salva patriei și omenimei? Se fabrică într-o parte a munților apuseni (pela Albac) vase de lemn: ciubere, cofe etc. etc. însă după un sistem așa de greoiu și în formă atât de primitivă încât prelângă toată efiținătatea abia pot vinde în 2—3 sate câte un dărab perënd timpul cel scump cu colportagiul cel comic al vaselor pe spatele cailor înșirați unu după altul. Eu cred că spre a perfecțiunea industria aceasta, spre a aduce produsele ei la o formă și calitate de a fi exportabile și prin urmare obiect de comerciu regulat, abia s'ar recere alta decât a arăta poporului, că există în lume instrumente și mai perfecte decât securea, barda și cuțitul din teacă, preste sfera cărora cultura lui de până acum nu s'a ridicat!

Trecend în munții de cătră meadă-noapte, în ținutul Năsăudului, aflăm un tesaur de lemne, care nu 'și are părechie în întreg regatul ungar. Vom afla oameni deștepiți în fostii grănițeri, cari nu de mult petreceau țiile de earnă prin plauri. Acum stau cu mâine în sin și fiindcă nu sânt de dați a dormi ca ursul în pesceră, de urit să mai abat pe la căreime. Dacă nu le vor procura ocupațiune, ca mâne 'i va împinge inertiă în serăcie și corupțiune, și în 2—3 decenii va degenera „Parva Romuli Nepos“ la o gloată netrebnică, stupidă, bolnavă. Vom afla mai departe, că o foarte mică parte din acest popor produce coveti; dar în acest mod: taie un frasin milenariu și dintr-o bucată a trunchiului de 4—5 metri lungă și 2—3 groasă în restimp de o săptămână face o covată, ce o vinde cu 1—2 fl. Materialul brut e vrednic chiar și ca lemn de foc 2—3 fl. ear când ar scii bietul popor ce arde el pe foc, valoarea materialului s'ar urca la 20—30 fl. și ar mai crua prelângă această săptămână și drumul perdut spre a scoate din acel material dimpreună cu lucrul seu de o săptămână jumătate din valoarea lui ca lemn de foc. Ei bine, dlor cu „non posumus“ dacă nu au și d'voastră vocea omului, cereați, oare arborii cei minunați prăpăstuiți în modul acesta, nu strigă ei cu voce sfășietoare de inimă: „cultură și eară cultură“?! Nedându-o aceasta la timpul seu, acui va crește trestie acolo, unde se risipe astăzi imensul tesaur; trestia mișcată de vânt va povesti strănepoților noștri cunoscuta poveste a bărbierului regelui Midas.

Se mai lucră în fostul district a Năsăudului stative sau resboae (de țesut) însă după cel mai primitiv stil și mecanism ce există. Mecanismul acestora e așa de imperfect și greoiu,

incât răpesc timp triplu și prelângă aceasta schilăvesce pe cele mai brave și sirguitoare femei române.

Procurarea unei stative sau unui resboiu lucrat după progresele mecanice în timpul nostru ar costa 20—30 fl., trimiterea unui elev la școala de tecstulare întreținută din partea statului la Sepsz St. György spre a învăța manoperearea cu atari resboae ar costa 70—80 fl., și eată oă cu suma de 100 fl. asociațiunea pentru cultura poporului ar scera lacrimi de mulțămia dela 1/2 milion mame române.

Dar să terminăm aici cu proiectele ca să mai auzim de nou despre „unii oameni cu pretensiuni esagerate, nedrepte și asupritoare“ și să concedem, că punerea în lucrare chiar și ale acestor proiecte ar recere osteneală și spese.

Incât pentru osteneală, eu cred că onoratul birou n'ar deveni togmai preste mesură „asuprit“ cu scrierea de 4—5 epistole și — eventualmente cu componere și expedarea unei umilite rugări către înaltul guvern al țerei, care vędend marea noastră serăcie și considerând că noi contribuim pe de o potrivă cu alții pentru susținerea statului — doară ar face dintr'al nostru și pentru noi ceva. Incercat-a biroul nostru aceasta? Post-a înzadarnice ostenelele lui?

Sē presupunem că: dară să presupunem că s'ar fi adresat, și în zadar și cătră „vre-un elev, care dispune de venituri anuale cu sutele de mii (?),“ și s'ar fi convins, că în privința aceasta sântem avistați numai și numai la „modesta noastră reuniune“, eu totuși cred că de aici n'ar urma absoluta imposibilitate de a întrebuința macsimul de 1000 fl. spre punerea în lucrare celor mai sus înșirate sau ale altor asemenea, sau și mai practice porniri „pe terenul practic al asociațiunei noastre“ — chiar și din venitul acesteia.

„Absurditate!“ vor dice domni noștri. „Dar nu veți „omule“ că și pe anul acesta spelele preliminate în buget trec cu 146 fl. 76 cr. preste suma ce ne stă la dispozițiune?“

Ved această, dar dacă nu altele, apoi togmai aceasta me îndreptătesce la o mică abateră dela obiectul principal ale acestor sîre.

În 3 Aug. 1879 când prea onorabilul domn vice-președinte al asociațiunei noastre a deschis adunarea generală dela Sighișoara a accentuat cu deosebire două maxime în vorbirea sa: cunoscutul: „Et agere et pati,“ și surprindătorul: „Sē lucrăm și se cruțăm, se muncim și se grigim.“ Eu cred că profundele aceste cuvinte a fost adresate în prima linie conducătorilor treburilor noastre aparținătoare asociațiunei, și specialmente biroului-organului esecutiv. Ei bine pentru ce nu se conformă organul esecutiv macsimelor președintelui? pentru ce'l espune pe acesta pericolului ca opiniunea publică să poată dice: Merge treaba în „centrul“ nostru Sibiu ca în cunoscuta fabulă despre prebitul luteran care începea și fina toate predicele sale cu refrenul: „Halte! Euch nach meinen Worten, nicht nach meinen Thaten.“

Dar să probăm această contradicere între programă și realitate, între macsimă și fapte, și se o probăm cu cifre. Venitul sigur anual al asociațiunei noastre e — rotund — 4000 fl.; din acestia administrațiunea centrală consumă 1890 — una miie opt sute nouăzeci — florini. Dică acum ori cine că „grigim și cruțăm“; eu voi nega — pentrucă cifrele neagă, și voi dice: posito, că se lucră, dar fapt e că nu se cruță; posito, că se muncesc, dar fapt e, că nu se grigesc. Pun terminii de „lucrăre și muncire“ în conjunctiv, pentrucă — mai am și alte dureri.

Cred dară că dacă s'ar implini

numai o parte a maximei prea onorabilului vice-președinte: cruțarea și grigirea, ar ajunge ceva prelungă toată străcia noastră și pentru cultura „propriu disă” a „propriu disului” popor român. Fiind eu de credința aceasta și „având bani” de a me duce la procimia adunare generală astfel ași grăi cătră cei ce călătoresc pe speșele asociațiunii, prin urmare puțin le pasă dacă se concede moderare în prețurile biletelor căilor ferate, ori nu: Domnilor frați! să fim droșți și echitabili, să nu îngrenăm nici stomacul lupului și să nu lăsam nici mielul cu două sau chiar și cu trei oi. Asociațiunea noastră are problemă dublă: și literatura, și cultura poporului; să împărțim dară venitul de 4000 fl. dară nu în două, ci în trei părți, și să folosim 1/3 pentru spriginirea literaturii (prin stendiarizarea de eventualmente fiitori literați-technici medici etc. etc.) 1/3 pentru promovarea culturai („pe terenul practicii”), ear 1/3 domnilor frați, să ve remănă vouă remunerațiuni pentru ostenețele voastre, pentru administrațiunea „centrală Sibiană.”

Ear dacă mi s'ar răspunde și la propunerea aceasta cu: „Non possumus,” atunci a'și lua statutele asociațiunii în mână și a'și adresa cătră prea onorabilul domn vice-președinte, în care am mare încredere de când am cetit cum a vorbit la Sighișoara, atrăgându'și atențiunea la § 13 după care asociațiunea noastră poate da numai remunerațiuni, v. s. qică: cumpânindu-se bine și consciențios lucrul prestat, are de a se măsura rebonificarea aceluia în bani după valoarea lui reală.

De sigur că prea onorabilul domn vice-președinte, consciențios, acurat și sever precum e, de loc ar da următoarele deslușiri: Așa este! În urma acestui § a verae asociațiunii noastre nu se poate privi de fond pentru munificență, nici se pot încuviința din venitul aceleia salare și onorare permanente în buget și astfel sistemisate prin abuz, rog dară pe onorata adunare gener. ca pe cât timp voi ședă eu pe acest scaun să nu se abată dela statute. În urma acestora atrag cu deosebire atențiunea onoratei ad. gen. asupra organului de publicitate al asociațiunii, care în urma concludului dela 4 Aug. 1878 apare în sistem de Anale, în fascioare nelimitate. După dureri de nascere de doi ani una dintre acele fascioare nelimitate“ a ajuns a vedă lumina lumii. Ea cuprinde vorbirile mele, ce le-am redactat eu; vorbirea și rugăciunea părintelui ppresbiter din Sighișoara, ce ear le-a redactat el; procesele verbale ale ședințelor, ce le-au redactat notarii, așa dară osteneala, ce au avut organele noastre executiv din „centru” cu procedera acestui prim fascicul a fost corectura de tiparilor alor 144 de pagine.

Munca aceasta, domnilor și fraților e plătită bine cu câte 10 cruceri de pagină. Acuma eu, care am statorit maxsima ca nu numai să muncim, dar să și grigim, voi insistă la aceea, că nu numai la censurarea rațiociniilor pe anul trecut, dară și la anumite pozițiuni în bugetul anului venitor să se susțină strict § 13 al statutelor.

Așa cred eu că va vorbi acul prea onorabil domn cu vocea sa plăcută și pătrunzătoare la inimă, și atunci în zadar vor mai vorbi unii și alții despre: „poliție, procnror, avertisamente, femei plângende ce au să remănă pe strade cu câte 5—6” (vedei Analile asoc. trans. Fasc. I pag. 7) — pentru că scu cumcă totuși va remănă e va din cele 4000 fl. și pentru cultura poporului român „propriu disă.” Așa dară „est modus in rebus,” numai noi să fim „oameni” cum ne numesce Fasciculul I, și nu mai mult copii —

„la cari se simte foarte necesitatea de adevărați pedagogi” (pag. 13).

Revenind acum la modalitățile de mai sus prin cari cred că cu speșe foarte neînsemnate am pută face numai decât începutul cu propagare și perfecționarea industriei de casă la poporul nostru, rog pe on. dd. membri ai asociațiunii să binevoiască a medita asupra acelora și dacă le vor afla de bune acele sau altele, să binevoiască a îngriji la locul și timpul seu pentru punerea lor în lucrare.

Septimian Heliofilos.

Varietăți.

* (Inteligența română) reprezentată de mai mulți membri din loc, bineventând eri pe dl deput. P. Cosma, a dat espresune aprobărei și totodată recunoștinței sale pentru atitudinea dlui dep. și conșoși în cestiunea agrară, desbătută în casa deputaților dietei Ungariei.

* (Prelegerile) în seminarul gr. or. „Andreian” din Sibiu s'au sistat din cauză, că în institut a erupt boala epidemică de ochi numită egiptiană.

* (Avis). Onorata inteligență rom. din Sibiu este rugată a se intruni Mercuri în 16/4 l. c. la 6 oare d. a. în localul „Asociațiunii” spre a primi raportul general al comitetului central pentru ajutorarea daunaților prin esundări. Comitetul.

* (Trenul de plăcere) la București nu va avē loc în 17/19 Iunie, ci poate mai târziu.

* (Reducerea serviciului telegrafic în Transilvania) Este o caracteristică a timpului, că la noi în Transilvania în loc de progres comerului și industria dau înderept. Dovada cea mai sigură în privința aceasta n'io dă direcțiunea reg. ung. a telegrafelor, care se vede necesitată a reduce serviciul telegrafic. Se vede că nici neguțătorii, nici industriași, nici alții n'au lipsă de corespondență multă pe cale telegrafică. De aceea la stațiunile telegrafice principale din Cluj și Brașov s'au redus serviciul neîntrerupt de până acum dela 1 Iunie n. pentru sesiunea de vară numai dela 7 oare dimineața și în cea de eamnă dela 8 oare dimineața până la meșul nopții. La stațiunea din Bistrița, unde era până acum dela 7 oare dimineața până la 9 oare seara, se va reduce dela 7 oare dimineața până la 12 oare la ameași și dela 2 oare după ameași până la 7 oare seara.

* (Postal). Direcțiunea reg. ung. a postelor printr'o publicatiune dela 10 Iunie n. face cunoscut, că dela 16 Iunie n. între Csikszentmárton și Tușnad și între Sepsis Szt György și Tușnad va comunica un car de postă, care va transporta epistole, pachete și călători. Cursul poștei va fi următorul:

Placă dela Csikszentmárton în de ameași la 11 oare.

Sosesece la Tușnad cătră Csikszentmárton d. a. la 5 oare.

Sosesece în Csikszentmárton seara la 8 oare.

Placă dela Sepsis Szt György d. a. la 5 oare 30 min.

Sosesece la Tușnad seara la 9 oare 45 minute.

Placă dela Tușnad cătră Sepsis Szt György dimineața la 4 oare 30 minute.

Sosesece în Szent-György dim. la 8 oare 45 minute.

* (Philippart în Mehadia). Renumitul financier din Paris, despre a cărui fapte, dispărere și apărere s'au scris la timpul seu coloane în

tregi în foile parisiane, se află acum la Mehadia. În zilele aceste — i se scrie diarului „Egyetértés” i s'a întâmpat cerua, ce este mirare, că a scăpat cu viață. Philippart adecă dimpreună cu doi amici și cu doi călători români din baia lui Ereole au întreprins o excursiune la munte. Societatea s'a bucurat pe nesce înălțimi stâncoase mai puțin cunoscut. Philippart avēnd vedere foarte scurtă a remas cam pe la 3 oare după ameași în oare care depărtare inapoi lor. Soșii au căutat pe remasul inapoi mai multe oare, însă după ce nu l'au putut afla niciari, seara pe la 7 oare s'au întors la baie. Noaptea s'a descărcat asupra țintului o tempestată furtunoasă. Cu toate aceste mai multe grupe au eșit cu faclă, să caute pe cel perdut, însă nu l'au aflat deși au căutat toată noaptea. În reversatul diorilor a plecat o expedițiune nouă călare și pedestru, care pe la 4 oare dimineața l'au și aflat. Nefericitul era strimortat într'o crepătură de stâncă, la o afunșime de 50 stângini. Sub dēnsul se deschidea un alt abis și mai adēnc. Philippart plana deasupra abisului în chipul acesta: cu un picior se rēșima de ramul unui arbore și cu brațul se ținea de alt ram. Vestimitele erau rupte, pālăria o perduse și el tremura, cu tot trupul. Cu mare neceas l'au tras șapte Români cu funii ce le slobozise până la dēnsul. Ajunședii norocos deasupra a sărutat pe toți șapte Români dearēndul. Dr. Popovici, care sosi ceva mai târziu, la freat o jumătate de oară. Pe la 11 oare înainte de ameași a sosit și soșia lui, care venise până unde s'a putut cu trăsura înspăimântată de moarte, în care trăsura s'au întors amēndoi spre bucuria tuturor oaspeților și a poporului la Mehadia. Philippart poate fi de 50 de ani și are să multămească numai energiei. sale extraordinare, că mai trăiesce. Celor șapte Români le a dăruit 1000 fl. și pe loc cel fatal a ridicat un monument. Dlui Popovici i a dăruit un ac prețios cu brillante. Până acum este săntos; în 6 Iunie se preumbă prin parc în pași elastici. Este o adevărată minune ceea ce a pățit-o; 13 oare a atērnat deasupra gurei morții.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Viena, 14 Iunie n. „P. Corr.” anunță dela Berlin sub 14 l. c. că Germania și Francia se vede a fi ajuns la o înțelegere în privința cederei Ianinei (la Grecia), ce de altminte poate că se va manifesta și la conferență.

Insbruck, 14 Iunie n. În dietă s'a cetit o declarațiune a episcopilor dela Trident, Brixen și Salzburg, prin care dēnșii protestează contra indeplinitei formări a duor comune evangelice în Tirol.

Berlin, 14 Iunie n. Consiliul federal a aprobat în a doua desbatere, în cetirea dintăiu concludul în privința încorporării vamale a Elbei inferioare.

Economic.

Sibiu 11 Iunie n. Pro hectolitru: Grâu 8.20—9.20; grâu scăreț fl. 5.20—5.60; sēcară fl. —; Orz fl. 4.60—5; Ovēs fl. 3.60—4 Cukuruz fl. 4.60—5; Mălaiu fl. 6.—7; Cartofi fl. 2.40—2.60; Semēnță decănepăfl. 8.—9; Măzere fl. 7.—8; Linte fl. 12.—13; Fasole fl. 7.—8 pro 50 chilo; Făină de păne fl. 8.; Slănină fl. 37.—40; Unsoare de porc fl. 35.—40; Sēubrut pro 50 chilo fl. 16.—; Sēu de luminări fl. 24.—25; Luminări de sēu 50 chilo fl. 28.—29; Sēupn fl. 20.—21. Fēn 50 chilo fl. 1.05—1.15; Cănepă pro 50 chilo fl. 16.—18; Lemn vērtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirit pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită 44—46 cr.; Carne de vișel 45—50 cr. carne de porc 50—54 cr.; carne de berbec — cr.; ouă 10 de 20 cr.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.”

Licitațiuni: în 18 Iunie imob. lui Michail Binder în Păucea (judec. cerc. Să mântin); în 7 Iulie și 3 August imob. lui Petru și Caterina Gross în Brașov (trib.); în 12 Iulie și 30 August imob. lui Nicolau Farkaș în Bălnfalva (trib. M. Oșorheiu); în 25 Iunie imob. lui Samoila Korkos și soși în Abrud (judec. cerc.); în 12 Iulie și 30 Aug. imob. lui Alecsandru Horvath în Cerefalva (trib. M. Oșorheiu); în 30 Iunie și 31 Iulie imob. lui Ioan Bontea în Ugra (judec. cerc. Sighișoara); în 2 Iulie și 2 Aug. imob. lui Lupu Florean în Năsăud (judec. cerc.); în 22 Iunie imob. lui Iulie Csongradi în Vesud (judec. cerc. Mediaș); în 30 Iunie imob. lui Lupu Goja în Toplița (judec. cerc. Reghen); în 9 Iulie și 9 August imob. lui Ioan Pantilimon Ganga în Szard (trib. Sibiu); în 5 Iulie și 5 Aug. imob. 4 lui Wilhelm Schmie dts în Crișba (trib. Brașov); în 10 Iulie și 10 Aug. imob. remasului după Mitru și Vasiliță Florea în Traniș; în 10 Iulie și 10 Aug. imob. lui Ioan Pascalo și soși în Vișag (judec. cerc. Huedin); în 26 Iunie și 27 Iulie imob. lui Ioan Verșan în Toplița (judec. cerc. Toplița); în 5 Iulie și 5 August imob. Rosaliei Polti în Bidia (judec. cerc. Sângiors).

Bursa de Viena și Pesta din 12 Iunie 1880

	Viena	Pesta
Renta de aur	110.15	110.—
I emisiune de oblig. de stat dela dămintul de fer orient. ung.	—	84.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	102.10	102.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	88.50	89.—
Impozitul de drumuri de fer ung.	127.80	127.50
Oblig. ungar. de rescumpărare pământului	94.75	93.—
Oblig. ungar. cu clausulă de sorție	—	94.50
Oblig. ungar. urbariale tomesiane	93.75	93.75
Oblig. ungar. urbar. tomes. cu clausulă de sorție	—	94.—
Oblig. ungar. urbariale transilvane	93.—	94.—
Oblig. ungar. urbariale croato-slavo-voicne	95.—	—
Oblig. ungar. de rescumpărare deșeciilor de vin	93.—	93.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	74.—	73.90
Datorie de stat în argint	74.15	74.10
Renta de aur austriacă	89.85	89.90
Sorți de stat dela 1860	132.—	132.—
Aciuni de bancă austro-ung.	833.—	832.—
Aciuni de bancă de credit ung.	281.50	281.—
Aciuni de credit austriac	267.75	267.—
Sorți ungar. cu premii	—	114.—
Argint	—	—
Galbin	5.58	5.52
Napoleon	9.34	9.33
100 marce nemșeci	57.70	57.70
London (pe polița de trei luni)	117.45	117.50

Nr. 114.

1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante Heghig de cl. III în protopresbiteratul Heghigului se escrie prin aceasta concurs până la 29 Iunie a. c.

Emolumentele sânt:

- a) casă parohială de piatră cu trei încăperi, grajd, șură și grădină;
- b) dela 80 familii câte o ferdelă grâu;
- c) dela 40 familii câte una ferdelă cuceruz;
- d) porțiune canonică, șese jugere sēmēnătură;
- e) fēnăț de trei cară fēn;
- f) venitele stolari usuate.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați, că în terminul sus indicat să și astearnă suplicele sale instruite conform legilor susțoate oficiului ppresbiteral gr. or. în Elopataș, cu indatorirea a se presenta în vre-o duminecă poporului în biserică.

Heghig în 11 Maiu 1880.

În cetergere cu părintele admnist. ppresbiteral.

Iordache Zacharie m. p. p. președ. comit. parohial.

Un măiestru

învățat în fabricațiunea de caș (brânzărie) se recomandă domnilor economi de oi spre a fi angajat să fabrică cașul (sau brânza) cel mai fin și mai cu gust. — Adresa este de aflat în biroul administrațiunii „Telegrafului Roman” Nr. 47. [41] 2—2